شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونى بەيجيڭدە شينجياڭعا ساياتىن ماسەلەلەر جونىندە اقپار جاريالاۋ ٴماجىلىسىن وتكىزدى

امەريكا جاقتىڭ ”ادامدىق ۇقىق قارتاسى“ ”تۇككە جارامايتىن قوقسىق“

انار بۇلىت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **جىلڭ جو** 11 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى بەيجيڭنەن حابارلايدى. 11 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونى بەيجيڭدە شينجياڭعا ساياتىن ماسەلەلەر جونىندە اقپار جاريالاۋ ٴماجىلىسىن وتكىزىپ، امەريكا جاقتىڭ ”شينجياڭداعى ادامدىق ۇقىق“ تاقىرىبىن ۇزدىكسىز ويدان قيىستىرۋى مەن دابىرالاۋى جونىندە تۇرعىسىن قايتالاي دارىپتەدى. اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە شينجياڭنىڭ كوپتەگەن جەرىندەگى نەگىزگى ساتى بۇقاراسىنىڭ ۋاكىلدەرى بەينە ەكراندا بايلانىسقا شىقتى، ولار ٴوز باستان كەشكەندەرىن اڭگىمەلەۋ ارقىلى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ شىنايى تۇرمىس جاعدايىن ەگجەي ـ تەگجەيلى تانىستىرىپ، شينجياڭداعى شىندىقتىڭ ٴمان ـ جايىن باياندادى.

جۇڭگو ٴبيى ”شامگۇل سيلىعىنىڭ“ بىرىنشىلىگىنە يە بولعان تۋىندى «كۇن شۋاعىنا شومىلعان ماكتى» شينجياڭ كوركەمونەر شۋەيۋانىنىڭ وقىتۋشىسى ـ وقۋشىلارى بىرگە ورىنداپ، شينجياڭداعى ٴار ۇلت حالقىنىڭ باقىتتى تۇرمىسىن بەينەلەدى. اكتەر جاۋلان ماحمەتتۇرسىن بىلاي دەدى: «كۇن شۋاعىنا شومىلعان ماكتى» ٴبيىن ۇيعۇر، حۋيزۋ، سىبە، موڭعۇل قاتارلى 5 ۇلتتان قۇرالعان 22 وقۋشى ورىنداپ، جۇڭحۋا مادەنيەتىنىڭ ۇشان تەڭىز، كوپ نەگىزدى، بارلىعىن ٴوز بويىنا جيناعاندىعىن ايگىلەدى. ”ماكتە كورىنىس العاندا، ادامداردىڭ شىن جۇرەكتەن شىققان باقىت كۇلكىسى ەسكەن جۇزدەرىن كورىپ، كۇشتى جاسامپازدىق نيەتكە كەلدىك“، ـ دەدى شينجياڭ كوركەمونەر شۋەيۋانىنىڭ وقىتۋشىسى، «كۇن شۋاعىنا شومىلعان ماكتى» رەجيسسەرى جاڭ پيڭ.

اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە اتۇش قالاسى اعۋ اۋىلى قىستاق ايەلدەر بىرلەستىگىنىڭ ٴتوراعاسى ايقامار تۇرسۇن ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ پەرزەنت ٴسۇيۋ ۇقىعى قورعالعاندىعىن، قىستاقتاعى كوپتەگەن وتباسىلاردا ەكىدەن، ۇشتەن بالا بار ەكەندىگىن ايتتى. اقسۋ قالاسىنداعى مۇحتار ابدىراسۇل مەن لوۋ جيانبو ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ جەتىستىگى ـ ”بەرەكەلى شاڭىراق“ اسحاناسىن كورسەتتى. بۇل اسحاناني 7 ۇلتتان قۇرالعان 88 ساۋداگەر بىرگە قارجى قوسىپ قۇرعان، ولار ٴوزارا قارايلاسىپ، قول ۇستاسا بايىدى.

شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ اقپارات مالىمدەمەشىسى شۇي گۇيشياڭ بىلاي دەدى: بۇگىنگى شينجياڭدا ٴار ۇلت ىنتىماقتاسا العا باسىپ، بىرگە بايۋدى جۇزەگە اسىرۋ ساپارىندا قيىندىقتى بىلەك بىرىكتىرە جەڭۋدە، شينجياڭنىڭ بايتاق دالاسى بۇكىلدەي گۇلدەنىپ ـ كوركەيگەن، كۇن سايىن وركەندەگەن قۋانارلىق كورىنىستەرگە تولى.

”شينجياڭدا ايتىلمىش ’ٴناسىل جويۋ‘ مۇلدە جوق“. شۇي گۇيشياڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: 70 جىلدا ۇيعۇر ۇلتىنىڭ جان سانى 3 ميلليون 607 مىڭ 600 ادامنان 11 ميلليون 624 مىڭ 300 ادامعا ارتىپ، جان باسىندىق مەجەلى عۇمىرى 30 جاسقا جەتپەۋدەن 2019 ـ جىلعى 74.7 جاسقا جوعارىلادى. ول: ”ەگەر شينجياڭ ’ٴناسىل جويۋ‘ جۇرگىزسە، ۇيعۇر ۇلتىنىڭ جان سانى قايتىپ ونشا زور مولشەردە ارتادى؟“ دەپ قايىرا سۇرادى.

امەريكانىڭ وزىنە قاراساق، ناسىلدىك كەمسىتۋ امەريكانىڭ اتتاپ وتە المايتىن قوعامدىق ۇلكەن جىلعاسىنا اينالعان. شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ اقپارات مالىمدەمەشىسى ەليجان انايات تانىستىرىپ بىلاي دەدى: ماتەريالدا كورسەتىلۋىنشە، قازىر امەريكاداعى ينديانداردىڭ سانى امەريكانىڭ جالپى جان سانىنىڭ 2%ىن عانا يەلەيدى، ۆويمىڭ شتاتىنىڭ شىعىسىندا شوشونە تايپاسىنىڭ ساقتاپ قالعان جەرىندە، ينديانداردىڭ ورتاشا عۇمىرى جەرگىلىكتى ورتاشا عۇمىردان 16.3 جاس تومەن ەكەن.

شۇي گۇيشياڭ بىلاي دەدى: 2020 ـ جىلى بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى ادامدىق ۇقىق القالار كەڭەسىنىڭ 43 ـ رەتكى ماجىلىسىندە اشىلعان ناسىلشىلدىق ماسەلەسى جونىندەگى شۇعىل جارىس ٴسوز امەريكاداعى ادامدىق ۇقىق ماسەلەسى جونىندە اشىلعان شۇعىل ٴماجىلىس. بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ زامانىمىز فورماسىنداعى ناسىلشىلدىق ماسەلەسىنىڭ ەرەكشە دوكلاتشىسى تەڭداي اچيۋمەي امەريكانىڭ زاڭ جۇيەسى ناسىلدىك ادىلەتسىزدىك پەن كەمسىتۋدى شەشۋگە شاراسىز دەپ قارادى.

اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە ٴبىر ٴتىلشى امەريكا مەملەكەتتىك كەڭەسىنىڭ مالىمدەمەشىسىنىڭ وتكەن اپتادا جۇڭگونىڭ شينجياڭ قاتارلى جەرلەرىندەگى ”ادامدىق ۇقىققا قول سۇعۋ“ ماسەلەسى امەريكا جاقتىڭ بەيجيڭ قىسقى وليمپيادا سپورت جارىسىنا قاتىناسۋ ـ قاتىناسپاۋىنا اسەر ەتەدى دەگەندىگىن ورتاعا قويدى. بۇل جونىندە، شۇي گۇيشياڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۋىردا 20 ەل توبىنىڭ باسشىلارى ريمدەگى باس قوسۋدا جارنامالار جاريالاپ، بەيجيڭ قىسقى وليمپيادا سپورت جارىسىن قولدادى، حالىقارالىق قوعامنىڭ ٴار سالاسى تۇگەلدەي قىسقى وليمپيادا سپورت جارىسىن شەكتەۋ سىندى قاتە ىسكە ايقىن قارسى تۇردى. قازىر شينجياڭنىڭ قوعامى ورنىقتى، ەكونوميكاسى دامىدى، حالىق تۇرمىسى جاقساردى، امەريكانىڭ ايتىلمىش شينجياڭداعى ”ادامدىق ۇقىق ماسەلەسىن“ الىپ ٴسوز قوزعاۋى بۇكىلدەي ۇياتقا جولداس بولعاندىق. جۇڭگو جاق امەريكا جاقتى بايلىق پەن قاجىر ـ قايراتىن ٴوز ەلى حالقىنىڭ قۇت ـ ىرىسىن ارتتىرۋ مەن ادامدىق ۇقىعىن قامتاماسىز ەتۋ جاعىنا سالۋعا قۇزايدى. ”امەريكا ەگەر تاعى دا شينجياڭداعى ’ادامدىق ۇقىق قارتاسىن‘ الىپ شىقسا، ٴسوز جوق، قارتادان ’ۇتىلادى‘، قارتاسى ’كەرەككە جاراماي قالادى‘، ’قوقسىققا اينالادى‘“.

(باسى 1 ـ بەتتە)

كوزدەۋلى جەرگە جەتكەن سوڭ، جولدى سىپىرىپ، قوقىر ـ قوقسىقتاردى تازالادى، كوپ وتپەي سايدىگۇلدىڭ ماڭدايىنان تەر سورعالادى. ”شارشامادىم، جۇرەگىم دە، دەنەم دە جىلۋلىققا تولى“، ـ دەدى ول كۇلە سويلەپ.

كەدەيلىكتەن ارىلعان سوڭ سايدىگۇلدىڭ كىرىسى تۇراقسىز بولعاندىقتان، جەرگىلىكتى ورىن جاعىنان كەدەيلىكتەن ارىلتۋ بويىنشا باقىلاپ ـ ساراپتالاتىن وتباسىلار قاتارىنا ەنگىزىلەدى ٴارى باعىتتامالى تۇردە ساقتاندىرۋ شارالارىن اتقارىپ، ونىڭ قايتالاي كەدەيلەسپەۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتەدى.

”ۇكىمەتتىڭ كومەگىندە مەن جول كۇتۋشىگە اينالدىم، قازىر اي سايىن تۇراقتى كىرىسىم بار“، ـ دەگەن ول: ”مەن وسى قىزمەتتى، ٴسوزسىز، جاقسى ىستەپ، ٴتيپتى دە جاقسى تۇرمىس كەشىرەمىن“، ـ دەدى.

ٴارقايسى ايماقتىڭ (وبىلىس، قالا) زات باعاسى كورسەتكىشىنىڭ وزگەرىسى، اۋىل ـ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ جان باسىندىق قولداعى تابىسى سياقتى فاكتورلارمەن بىرلەستىرە وتىرىپ، رايونىمىز قاداعالاۋ سىزىعىن عىلمي، ۇيلەسىمدى تۇراقتاندىرىپ، يكەمدى قاداعالاۋدى كۇشەيتىپ، قايتالاي كەدەيلەسۋدىڭ، كەدەيلەسۋدىڭ الدىن الدى. جەر ـ جەر كىرىس وزگەرىسى مەن ”ەكىدەن تارىقتىرماۋ، ٴۇشتى قامتاماسىز ەتۋدى“ بەكەمدەۋ جاعدايىن ۇزدىكسىز باقىلاپ، سيگنال شىراعىن دارەجەگە ٴبولىپ ساقتاندىرۋ، رايون، ايماق، اۋدان، اۋىل، قىستاق بەس دارەجەگە ٴبولىپ جاۋاپتى بولۋدان پايدالانىپ، يكەمدى كومەكتەسۋدى، سۇيەمەلدەۋدى تياناقتاندىردى.

ٴبىر رەتكى ”ساقتاندىرۋ“ ارقىلى ٴپايزاۋات اۋدانى قىزىلبويى قالاشىعى ايدىڭ قىستاعىنىڭ تۇرعىنى پاتيما ابدۇكەرىم قايتا ەسىن جيدى. وسىنىڭ الدىندا بالاسى شيپاحاناعا جاتىپ وپەراتسيا جاساتۋعا كەتكەن شىعىن ٴبىر وتباسىنىڭ اۋىرتپاشىلىعىن كۇرت مولايتادى.

وسى جاعدايدا كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ ۇلكەن ساندى مالىمەت تەكشەسىنىڭ حاۋىپ ـ قاتەردەن ساقتاندىرۋىن قوزعايدى، اۋدان ارناۋلى ادام جىبەرىپ جاعدايدى ۇعىسقان سوڭ، دەر كەزىندە وعان كومەكتەسىپ، ەمدەۋ قامسىزداندىرۋىنان كوتەرتۋ ماتەريالدارىن دايىنداپ، ەمدەۋ، قۇتقارۋ كومەگىن ٴوتىنىش ەتەدى.

”پارتيا مەن ۇكىمەت بىزگە سۇيەنىش بولعاندىقتان، كەدەيلىكتىڭ تامىرىن تۇبەگەيلى قۇرتتىق“، ـ دەدى پاتيما اسىرلەنىپ.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە جەتۋ جولىندا بىردە ـ ٴبىرىنىڭ قاتاردان قالۋىنا بولمايدى. كولەمدى قايتالاي كەدەيلەسۋ تۋىلماۋدىڭ تومەنگى شەگىن باتىل ساقتاۋ ٴۇشىن، بيىل شينجياڭ قايتالاي كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋدى يكەمدى باسقارۋ جانە كومەكتەسۋ، سۇيەمەلدەۋ مەحانيزمىنە قاتىستى حۇجاتتاردى شىعارىپ، قايتالاي كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋدىڭ تورىن ٴجيى توقىدى. تۇتاس رايونداعى اۋىل ـ قىستاق جان سانىنا اكىمشىلىك قىستاق (الەۋمەتتىك اۋماق)، اۋدان (قالا، رايون) نەگىزگى ينفورماتسياسىنا اداقتاپ تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، قاداعالاۋ وبيەكتىلەرىن دەر كەزىندە قامتۋعا، دالمە ـ ٴدال كومەكتەسۋگە، سۇيەمەلدەۋگە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، يكەمدى باقىلاۋ، ٴدال ۋاعىندا ساقتاندىرۋ، كەدەيلەسپەي تۇرىپ الدىمەن ساقتاندىرۋ، تۇتقيىل كەدەيلەسسە دەرەۋ سۇيەمەلدەۋ، ۇدايى اداقتاۋدى جۇزەگە اسىرىپ، قايتالاي كەدەيلەسۋدىڭ، كەدەيلەسۋدىڭ حاۋىپ ـ قاتەرىن جورگەگىندە جويدى.

قالپاعى الىنعانىمەن، جاۋاپكەرشىلىكتى توقتاتپاي، ساياساتتىڭ ورنىقتىلىعىن ساقتادى

قاشقار قالاسى اققاش اۋىلى كول قىستاعىنىڭ تۇرعىنى نۇرمامەت يمىت وسى قىستاقتىڭ ”ٴتورتتى توقتاتپاۋ“ اتتى سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ باستىعى.

”بيىل قىستاق قىستاق كوللەكتيۆىنىڭ 100 نەشە مۇ جەرىن ’ٴتورتتى توقتاتپاۋ‘ اتتى رەتىندە، ەڭ تومەن اقىمەن وتباسىندا بالا باعىپ وتىرعان ايەلدەر مەن سىرتقا شىعىپ ەڭبەك ەتۋ قابىلەتى ٴالسىز قىستاق تۇرعىندارىنان قۇرىلعان سەلبەستىك كووپەراتيۆىنە كوتەرمەگە بەرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلعان قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كىرىس ارتتىرىپ، بايۋ سەنىمدەرىن ونان ارى نىعايتتى“، ـ دەدى نۇرمامەت.

كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ مىندەتى ورىندالعانان كەيىن، رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى قالپاعى الىنعانىمەن جاۋاپكەرشىلىكتى توقتاتپاۋعا، قالپاعى الىنعانىمەن ساياساتتى توقتاتپاۋعا، قالپاعى الىنعانىمەن كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋدى توقتاتپاۋعا، قالپاعى الىنعانىمەن باقىلاۋ ـ باسقارۋدى توقتاتپاۋعا تاباندى بولىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۋدى اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋمەن ٴونىمدى ۇشتاستىرۋدى ىلگەرىلەتتى.

كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ كۇشىن السىرەتپەدى. ”كەدەيلىكتەن ارىلعانىنان كەيىن، كادرلار دا ۇنەمى ۇيگە كەلىپ تۇرمىس احۋالىمدى ۇعىسىپ، قانداي ماسەلە بولسا تەز ارادا شەشىپ بەردى“، ـ دەدى يڭسار اۋدانى لومپا اۋىلى ەرىقلا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى روزىگۇل مامەتتۇرسىن، ”قازىر تۇرمىسىمىز الاڭسىز ٴوتىپ جاتىر“، ـ دەدى ول.

ۇسىنىلىم سەرپىنىن السىرەتپەدى. بيىل جىل باسىنان بەرى رايونىمىز كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۋدى اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋمەن ٴونىمدى ۇشتاستىرۋعا جۇمساۋعا 30 ميلليارد يۋاننان استام قارجى ورنالاستىردى.

كاسىپ سالاسىن دامىتۋ، جۇمىستاندىرۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ سياقتىلار دا ”نۇر ۇستىنە نۇر“ بولدى. اۆتونوميالى رايون جۇمىستاندىرۋدىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جەبەۋ، اۋىل ـ قىستاقتىڭ تۇرعىن ٴۇيى قۇرىلىسىن باسقارۋ جانە وقۋ ـ اعارتۋ، سالاماتتىق جاعىندا كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جەتىستىگىن بەكەمدەۋ، كەڭەيتۋ سياقتى 50 نەشە ساياساتتىق حۇجاتتى ىركەس ـ تىركەس شىعارىپ، قىزمەتتە بوستىق، ساياساتتا اقتاڭداق قالدىرماۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى؛ «شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايون قازىناسىنىڭ اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتۋمەن ۇشتاستىرۋ كومەك قاراجاتىن باسقارۋ ٴادىسى» سياقتىلاردى جاساپ، كەدەيلىكتەن ارىلعان 32 اۋداننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنا ساياتىن قازىنالىق قاراجاتتاردى ٴبىر تۇتاس جوسپارلاۋ، رەتتەۋ ساياساتىن اتقارۋىن ۇزدىكسىز قولدادى.

ىشكى قوزعاۋشى كۇشتى قاۋلاتىپ، يدەيالىق جاقتان ”قايتا كەدەيلەسۋدەن“ ساقتاندى

يدەيا ورنىقتى بولىپ، جۇرت ٴبىر نيەتتە بولسا، تاماشا بولاشاققا تاستاعان قادام اناعۇرلىم ىنىق بولادى. قايتا كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋدا رۋحاني جاقتاعى نەگىزدى بەكەمدەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدا ٴتۇبىردى بەكەمدەۋدى، ۇزاق بولاشاقتى قامتاماسىز ەتۋدى كەپىلدەندىرۋگە تۋرا كەلەدى.

ٴپايزاۋات اۋدانى جامباز اۋىلى چاقا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى سەلىمجان تۇرسۇن وتكەندە قىستاقتا اتى شىققان ”جالقاۋباي“ ەدى، بۇگىنگى كۇنى ۇنەمى قىستاق تۇرعىندار جينالىسىندا بايۋ تاجىريبەسىن ايتىپ بەرەتىن بولعان.

”كەدەيلىكتەن ارىلۋدان بۇرىن قىستاق كادرلارى ۇنەمى ۇيىمە كەلىپ اڭگىمەلەسىپ، ساياساتتى ٴتۇسىندىرىپ، دامۋدى اقىلداسىپ، جىگەرىمدى ۇشتاپ، قىستاقتان شىعىپ جۇمىس ىستەۋگە باتىلدىق ەتۋىمە مۇمكىندىك جاسادى“، ـ دەدى سەلىمجان، ”كەدەيلىكتەن ارىلعانان كەيىن ولار مەنى ۇزدىكسىز جاقسى ىستەپ، قىستاقتاعى باسقا تۇرعىندارعا ۇلگى بولۋعا شابىتتاندىردى. ادامنىڭ يدەياسىندا وزگەرىس بولسا، كەدەي تۇرمىس تا كەلمەسكە كەتەدى ەكەن“.

كەدەيلىكتەن ارىلسا دا، جىگەر ـ قايرات كەم بولسا، قايتا كەدەيلەسۋ حاۋپى بۇرىنعىداي ساقتالا بەرەدى. بيىل جىل باسىنان بەرى بۇكىل رايوننىڭ جەر ـ جەرىندەگى ”ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ“ بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتتەرى مەن قىستاق ”ەكى كوميتەتى“ باسشىلىق القاسىنداعىلار كوپ ٴتۇرلى ٴتاسىل ارقىلى بۇقارالىق قىزمەتتى سابىرلىلىقپەن، ىجداعاتتىلىقپەن ىستەپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ساياساتىن جالپى بەتتىك ٴتۇسىندىرىپ، بۇقارانىڭ بايۋ ويى جەلىسىن كەڭەيتۋگە، بايۋ سەنىمىن ارتتىرۋعا كومەكتەسىپ، بايۋ باستاماشىلارىن بايۋ جونىندە اسەر سويلەۋگە، بايۋ جولىن اڭگىمەلەۋگە ۇيىمداستىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلعان بۇقارانىڭ يدەيالىق ”توسپاسىن“ بەكەمدەدى.

تاۋدان اسساڭ، شىڭعا شىعاسىڭ. كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ ۇتىلامالى تاياقشاسىن جاقسى جالعاپ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ جاڭا ساپارىن باستادى. شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسى ىنىق سەنىممەن العا باسۋدا.

(باسى 1 ـ بەتتە)

وسى نىسان قۇرىلعانان كەيىن ”كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۋىن ەڭ جوعارى مانىنەن اسىرماۋ، كومىر قىشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۋ“ مەملەكەتتىك ستراتەگياسىنا پارمەندى قىزمەت وتەپ، قامتاماسىزداندىرىپ ٴارى جەرگىلىكتى ورىنداعى بۇقارانى جۇمىستانىپ كىرىسىن ارتتىرۋعا باستاۋدا، شينجياڭ ونەركاسىبىنىڭ نەگىزىن كۇشەيتىپ، ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۋعا جانە تيىن وزگەرتىپ دارەجەسىن جوعارىلاتۋعا دەم بەرىپ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدى ىلگەرىلەتۋدە ماڭىزدى ٴمان الادى. اۆتونوميالى رايون مەملەكەتتىڭ ”ٴۇش بازا، ٴبىر وتكەل“ ستراتەگيالىق ورنىن قۇرۋىن تياناق ەتىپ، شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ۇزدىكسىز ساپالاندىرىپ، كاسىپورىن مەن جەرگىلىكتى ورىن سەلبەستىگىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، جۇڭگو مۇناي حيميا توبىنىڭ شينجياڭداعى ٴار سالا ىستەرىن دامىتۋدا تاعى دا تىڭ ساتىعا كوتەرىلۋىنە بەلسەنە قولداۋ كورسەتىپ، جۇڭگو مۇناي حيميا توبىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جۇزەگە اسىرۋعا، مەملەكەتتىك ەنەرگيا حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىزداندىرۋعا، ەلىمىز ەنەرگيا قۇرىلىمىنىڭ تيىن وزگەرتۋىنە ٴتيىستى ۇلەس قوسۋىن ىلگەرىلەتۋگە دەم بەرەدى.

ما يوڭشىڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: سۋتەگى ەنەرگياسى ـ ەڭ دامۋ كەلەشەگى بار جاڭا تازا ەنەرگيالاردىڭ ٴبىرى. قازىر جۇڭگو مۇناي حيميا توبى دۇنيە جۇزىندەگى ۇزىق تازا ەنەرگيالىق حيميا ونەركاسىبى سەرىكتەستىگىن قۇرۋدى جەدەلدەتىپ، ”ٴبىردى نەگىز، ەكىنى قانات ەتكەن، ٴۇش جاڭا“ كاسىپ سالاسى ورناسىن قالىپتاستىرىپ، ”14 ـ بەسجىلدىق“ مەزگىلىندە جاڭا ەنەرگيا كاسىبىن بار كۇشپەن دامىتىپ ٴارى سۋتەگى ەنەرگياسىن جاڭا ەنەرگيا كاسىبىندەگى نەگىزگى قامال الۋ باعىتى ەتەدى. وسى ۇلگى كورسەتۋ نىسانى شينجياڭنىڭ بايلىق باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرەدى، جۇڭگو مۇناي حيمياسى تۇلعالاعان ”جۇڭگوداعى ٴبىرىنشى سۋتەگى ەنەرگياسى سەرىكتەستىگىنىڭ“ ٴتۇيىندى ينجەنەرياسى، سونداي ـ اق كاسىپورىن مەن جەرگىلىكتى ورىن سەلبەستىگىنىڭ تىڭ دا كەلەلى ستراتەگيالىق جەتىستىگى، ەنەرگيانىڭ تيىن جاڭالاۋىن ىلگەرىلەتۋدە، شينجياڭنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋىن جەبەۋدە، ەلىمىزدىڭ ەنەرگيا حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىزداندىرۋدا ماڭىزى زور. سەرىكتەستىك ورايدى مىقتى يگەرىپ، ونى سارا نىسان، ۇلگى ينجەنەريا ەتىپ قۇرىپ، شينجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قوعامنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جانە ەلىمىزدىڭ ”قوس كومىر قىشقىل“ نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋدا بەلسەندى ۇلەس قوسۋىنا دەم بەرەدى.

جۇڭگو مۇناي حيميا شينجياڭ كۇشار جاسىل سۋتەگى ۇلگى كورسەتۋ نىسانى ـ ەل ىشىندەگى تۇڭعىش كولەمدەگەن فوتوۆولت ارقىلى توك تاراتۋدان تىكە سۋتەگىن وندىرەتىن نىسان، مەجەمەن 2023 ـ جىلى 6 ـ ايدا سالىنىپ بولىپ وندىرىسكە قوسىلادى، وندىرىسكە قوسىلعانان كەيىن جىلدىق جاسىل سۋتەگىن ٴوندىرۋ مولشەرى 20 مىڭ تونناعا جەتەدى. وندىرىلگەن جاسىل سۋتەگىمەن جۇڭگو مۇناي حيميا توبى تاحى ليانحۋا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىن قامداپ، قازىرگى تابيعي ـ گاز قازىندى ەنەرگيا ارقىلى سۋتەگىن ٴوندىرۋدىڭ ورنىن باسادى. مەجەمەن ٴار جىلى كومىر قىشقىل گازىن شىعارۋ مولشەرى 485 مىڭ تونناعا ازايادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ماقالا 4 بولىككە بولىنەدى، اسقاق ارمان ورناتۋ ـ وتاندى ٴسۇيىپ، حالىقتى ٴسۇيىپ، پارتيا تاريحىن ۇيرەنۋ بارىسىندا سەنىمدى قاۋلاتىپ، شابىت الىپ، كۇش ـ قۋات قابىلداپ، ”ٴتورت سەنىمدى“ ۇزدىكسىز بەكەمدەپ، جۇڭگولىقتاردىڭ ەرىگىن، جىگەرىن، سەنىمىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، وتان ٴۇشىن، حالىق ٴۇشىن ماڭگى كۇرەس جۇرگىزەتىن، رياسىز كوڭىلمەن ۇلەس قوساتىن بەرىك مۇرات ورناتۋ؛ ۇلى ٴمورالدى ايقىنداۋ ـ مىنەز ـ قۇلىقتى شىڭداپ، سوتسياليستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن سانالىلىقپەن ورناتىپ جانە امالياتتا يگەرىپ، سانالىلىقپەن جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتى، توڭكەرىستىك مادەنيەت، سوتسياليستىك وزىق مادەنيەت ارقىلى نەگىزدى جەتىلدىرىپ، رۋحتى سۋسىنداپ، زەردەنى اشىپ، جۇرەكتى نارلەندىرىپ، ٴمورالدىق جەتىلىمدى كۇشەيتىپ، دۇرىس ـ بۇرىستى، ٴجوندى ـ ٴجونسىزدى ايىرا پارىقتاپ، وزىندىك تاباندىلىقتى كۇشەيتىپ، اناعۇرلىم جوعارى تۇرعىلى، اناعۇرلىم جوعارى دەڭگەيلى، اناعۇرلىم ساپالى ومىرگە ۇمتىلۋدى مۇرات تۇتۋ؛ ۇلكەن دارىندى بولۋ ـ باتىلدىقپەن جاڭالىق اشىپ، ٴداۋىر امىرى مەن مەملەكەت قاجەتىن ىشكەرىلەي ٴتۇسىنىپ، يگەرىپ، باتىلدىقپەن جۇرت الدىندا ٴجۇرىپ، باتىلدىقپەن سەرپىلىس جاساپ، اقىل ـ زەيىن ارقىلى مەملەكەتكە ۇلەس قوسىپ، ٴورىس اشا ىلگەرىلەۋ ارقىلى قوعامعا قىزمەت ەتۋ؛ ۇلكەن مىندەت ارقالاۋ ـ ناقتى ۇيرەنىپ، ناقتى ىستەپ، ٴار قادامىن نىق باسىپ، بەرىلە شوگەلدىكپەن ىستەپ، ەرىنبەي ـ جالىقپاي، شىنايى كوكسەپ، ٴبىلىمنىڭ بيىك شىڭىنا شىعۋ بارىسىندا وزىقتىقتا ۇمتىلىپ، ٴداۋىردىڭ اۋىر جۇگىن ارقالاۋ بارىسىندا ايتىقىزباي ىستەپ، قيان ـ كەسكى ناقتى ىستەۋ بارىسىندا ٴىس تىندىرۋ كەرەك.

ماقالادا مىنالار اتاپ كورسەتىلدى: سانسىز بۇلاق قۇيار شالقار تەڭىزدەرگە، جايىلار كەمە جەلكەنى وڭىنان تۇرعان جەلدە. قالىڭ جاس وقۋشىلار شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ توڭىرەگىنە تىعىز ىنتىماقتاسىپ، مۇرات ـ سەنىمدى بەكەمدەپ، اسقاق ارمان ارقالاپ، ٴار قادامىن نىق باسىپ، باتىلدىقپەن ٴداۋىردىڭ الدىڭعى لەگىندە ٴجۇرۋشى بولسا، ٴسوزسىز، پارتيا مەن حالىق جۇكتەگەن تاريحي اۋىر مىندەتتى ارقالاپ، جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ جاندى امالياتى بارىسىندا جاستىق ارماندارىن اسقاقتاتىپ، حالىقتىڭ ۇقىق ـ مۇددەسى ٴۇشىن قاجىماي ـ تالماي كۇرەس جاساۋ بارىسىندا ومىرلەرىنىڭ تارتىمدى تاراۋلارىن جازاتىن بولادى!

مەكەن ـ جايىمىز: ٴۇرىمجى قالاسى حۇڭشيۋان سولتۇستىك جولى 500 – ٴنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 5593341 پوچتا ٴنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان